

Gradivo za poročilo o nezakonitem lovu in ubijanju ptic v Sloveniji 2018

Ivan Kljun

Ljubljana, 27. september 2018

Naslov poročila:

Gradivo za poročilo o nezakonitem lovu in ubijanju ptic v Sloveniji 2018

Organizacija raziskave in priprava poročila:

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, DOPPS – BirdLife Slovenija

Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana

Odgovorna oseba

dr. Damijan Denac, direktor

Poročilo pripravil:

Ivan Kljun, varstveni ornitolog

Priporočeno citiranje:

Kljun, I. (2018): Gradivo za poročilo o nezakonitem lovu in ubijanju ptic v Sloveniji 2018. Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Ljubljana.

Kazalo

Povzetek.....	4
Uvod.....	4
1. Metode.....	5
1.1 Zbiranje podatkov	5
1.2 Ocena obsega nezakonitega lova in ubijanja ptic	5
2. Rezultati.....	6
2.1 Nezakonit lov ptic s strelnim orožjem	7
2.2 Zastrupljanje ptic.....	10
2.3 Nezakonito lovljenje ptic.....	12
2.4 Nezakoniti transport ptic preko Slovenije.....	15
2.5 Nezakonito zadrževanje in trgovina s pticami	17
3. Viri	18

Povzetek

Podatki zbrani v tem poročilu obsegajo do sedaj zbrane primere nezakonitega lova na ptice v Sloveniji v časovnem obdobju od 1. januarja 2000 do 31. avgusta 2018.

V obdobju 2000 - 2018 smo skupno zabeležili 177 primerov: 49 primerov (28 %) nezakonitega lova s strelnim orožjem, 2 primera (1 %) zastrupljanja ptic, 24 primerov (14 %) nezakonitega lovljenja ptic, 52 primerov (30 %) nezakonitega zadrževanja in trgovine s pticami ter 50 primerov (29 %) nezakonitega tranzita s pticami preko državne meje.

Na osnovi trenutnega poznavanja problematike, ki je nepopolno in nesistematično, ocenjujemo, da je v Sloveniji letno nezakonito ulovljenih ali ubitih 8.500 – 46.500 osebkov ptic. Največ s strelnim orožjem (6.000 – 30.000 osebkov), sledi lovljenje z ostalimi metodami (2.500 – 16.000 osebkov) in zastrupljanje (50 - 500 osebkov). Ocenjujemo, da je letno čez slovenske meje nezakonito pretihotapljenih 38.000 – 189.000 osebkov ptic.

Uvod

S štiri letnim projektom »Proti nezakonitemu ubijanju ptic na jadranski selitveni poti«, ki ga podpira nemška naravovarstvena fundacija EURONATUR, smo na Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (v nadaljevanju društvo) pričeli, da bi lahko pticam zagotovili čim varnejšo selitev.

Eden od ciljev projekta je ugotavljanje razsežnosti nezakonitega ubijanja ptic v Sloveniji. V preteklosti so Brochet in sod. (2016) ocenili, da se v Sloveniji zaradi nezakonitega lova in ubijanja ptic letno pokonča 200 – 15.724 osebkov ptic. Nenatančna ocena je posledica pomanjkanja podatkov.

Tekom trajanja projekta bomo izdelali letna poročila o ugotovljenih primerih ob koncu vsakega projektnega leta. Pričujoče vmesno poročilo je izredno in je narejeno za namen prvega poročanja podpisnic Bernske in Bonske konvencije o napredku pri boju z nezakonitim ubijanjem ptic (*Scoreboard to assess the progress in combating illegal killing, taking and trade of wild birds - IKB*). Slovenija bo kot podpisnica obeh konvencij (Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njenih naravnih življenjskih prostorov - Bernska konvencija in Konvencije o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali - Bonska konvencija) sodelovala pri poročanju. Pričujoče vmesno poročilo tako predstavlja gradivo, izbrano na podlagi dvomesečnega zbiranja podatkov o nezakonitem lovu ptic v Sloveniji.

1. Metode

Za namene zbiranja in obdelave podatkov smo ustvarili bazo podatkov, ki je sestavljena iz informacij, ki jasno nakazujejo na kršitve zakonodaje ter prikazujejo načine nezakonitega lova in ubijanja ptic na območju Republike Slovenije.

Podatki zbrani v tem poročilu obsegajo do sedaj zbrane primere v časovnem obdobju od 1. januarja 2000 do 31. avgusta 2018. Podatke smo sistematično pričeli zbirati v juniju 2018.

1.1 Zbiranje podatkov

Zbiranje podatkov za namene ugotavljanja razsežnosti nezakonitega ubijanja ptic v sklopu projekta Adriatic Flyway 4 smo začeli v juniju. V času do konca meseca avgusta smo v bazo vnašali starejše znane primere in iskali nove ter jih sproti vnašali. Primere nezakonitega lova in ubijanja ptic smo iskali v objavah elektronskih in tiskanih medijev, pregledom socialnih omrežij, spletnih forumov ter spletnih oglasov. Prav tako smo v bazo podatkov vključili prijave, ki so jih posredovali posamezniki ter podatke o nezakonitem ravnanju, ki so nam jih posredovali naši člani ali občani.

Baza podatkov je sestavljena kot tabela v kateri so pod unikatno individualno kodo zabeleženi posamezni primeri nezakonitega lova na ptice. Pri vsakem primeru smo zabeležili osnovne informacije kot so: datum in kraj kršitve, opis kršitve, vrsta ptice ter število žrtev med pticami; ter čim bolj natančen in podroben opis posameznega prestopa. Na osnovi pridobljenih podatkov je bil vsak primer uvrščen v posamezno kategorijo prestopa: nezakonit lov ptic s strelnim orožjem, zastrupljanje ptic, nezakonito lovljenje ptic, nezakonito zadrževanje in trgovina s pticami ter nezakoniti transport ptic preko Slovenije. Prav tako je za vsak primer posebej zbran dokazni material.

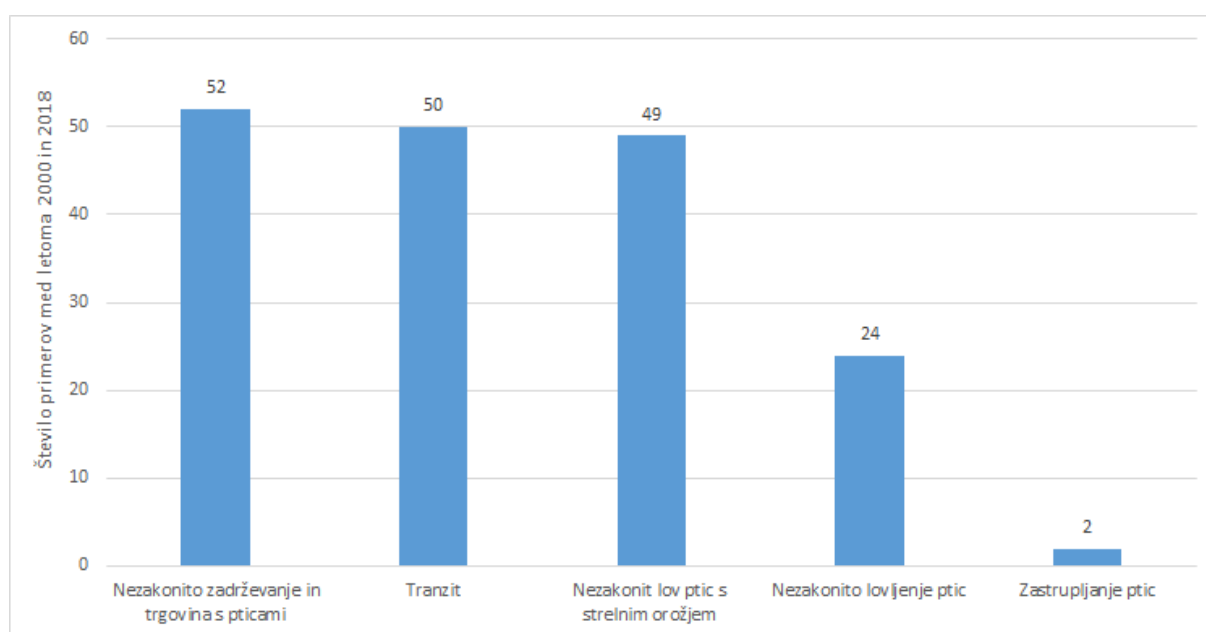
1.2 Ocena obsega nezakonitega lova in ubijanja ptic

Z namenom ugotavljanja obsega nezakonitega lova in ubijanja ptic v Sloveniji smo za vsako kategorijo prekrška podali letno oceno žrtev. Večina nezakonitega lova in trgovine s prosto živečimi vrstami (wildlife crime) ostane neodkrita (Wellsmith 2011) zaradi težav pri odkrivanju, nepoznavanja problematike in neprijavljanja primerov. Stiles in Esmond (2008) tako ocenjujeta, da je manj kot 10 % storjenih prekrškov tudi obravnavanih (t.i. temno polje). Preliminarna ocena za posamezno kategorijo prekrškov je tako sestavljena na podlagi strokovnega mnenja in poznavanja področja v Sloveniji.

2. Rezultati

V bazo podatkov smo za raziskano obdobje med letoma 2000 in 2018 do sedaj vpisali 177 primerov nezakonitega lova na ptice v Sloveniji.

V tem izbranem obdobju 2000 - 2018 smo zabeležili 49 primerov (28 %) nezakonitega lova s strelnim orožjem, 2 primera (1 %) zastrupljanja ptic, 24 primerov (14 %) nezakonitega lovljenja ptic, 52 primerov (30 %) nezakonitega zadrževanja in trgovine s pticami ter 50 primerov (29 %) nezakonitega tranzita s pticami preko državne meje (Slika 1).

Slika 1: Prikaz do sedaj zabeleženih primerov nezakonitega lova na ptice v Republiki Sloveniji glede na posamezno kategorijo prestopa med letoma 2000 in 2018.

V obdobju med letoma 2000 - 2018 je bilo v zabeleženih kršitvah v zvezi z lovom in ubijanjem prizadetih 77 vrst ptic, ki so v slovenskem pravnem sistemu zavarovane, nekatere med njimi (11 vrst) pa je uvrščenih tudi na rdeči seznam ogroženih ptic gnezdilk Slovenije (Rdeči seznam ... Denac in sod. 2011). Prav tako smo zaznali kršitve pri lovu vseh šest vrst ptic uvrščenih med lovno divjad. V teh primerih smo ugotovili, da se je lov na njih izvajal izven z uredbo določenih lovnih dob (Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob; Uradni list RS, št. 101/04).

2.1 Nezakonit lov ptic s strelnim orožjem

Definicija: V to kategorijo smo uvrstili vse oblike nezakonitega ubijanja in pohabljenja ptic s strelnim orožjem. Vključuje (i) vsako streljanje zavarovanih vrst ptic; za ptice, ki so razvrščene kot divjad, pa (ii) lov v času, ko lov ni dovoljen, (iii) če se lov izvaja na nedovoljen način, (iv) v številčnosti nad predpisanimi lovniimi kvotami, (v) na področjih kjer je lov prepovedan ali (vi) če lov izvaja oseba, ki ni registrirana kot lovec oz. nima izdanega veljavnega lovskega dovoljenja. Šteli smo tudi primere, ko je nekdo nezakonito streljal na ptico, a ni podatka, če je bila ptica zadeta. Kratka oznaka: **Streljanje**.

Za obdobje 2000 - 2018 smo v bazi zabeležili 49 primerov nezakonitega lova na ptice s strelnim orožjem. V teh primerih je bilo nezakonito ubitih 158 - 371 osebkov ptic. Ubite ptice pripadajo 22 vrstam. Od tega so 4 vrste (raca mlakarica *Anas platyrhynchos*, sraka *Pica pica*, siva vrana *Corvus cornix* in šoja *Garrulus glandarius*) lovna divjad, vendar so bile ulovljene izven z uredbo določenih lovnih dob.

Žrtve nezakonitega lova s strelnim orožjem so bile pogosto ribojede vrste ptic. Tako je bilo največ izmed vseh ubitih ptic sivih čapelj *Ardea cinerea* z najmanj 115 ubitimi osebki, sledijo kormorani, kjer je bilo v 11-ih zabeleženih primerih nezakonito ubitih najmanj 10 osebkov in velika bela čaplja *Ardea alba* z najmanj 4 ubitimi osebki.

Med ujedami smo zabeležili nezakonito ubiti kanji *Buteo buteo* (najmanj 2 ubita osebk), skobca *Accipiter nisus* (najmanj 1 ubit osebek), planinskega orla *Aquila chrysaetos* (najmanj 1 ubit osebek) in sokola selca *Falco peregrinus* (najmanj 1 ubit osebek). Pri sovah smo v skupno 3 zabeleženih primerih, dvakrat zabeležili nezakonito ubijanje skupno najmanj dveh osebkov velike uharice *Bubo bubo* in v 1 primeru nezakonito ubit najmanj 1 osebek male uharice *Asio otus*.

Nezakonito streljanje na zavarovane vrste ptic smo zabeležili tudi na območjih, kjer je lov prepovedan (zabeleženih 5 primerov). Na območju Naravnega rezervata Iški morost smo zabeležili 3 primere ter na območju Naravnega rezervata Ribniki Draga pri Igu 2 primera. Na obeh dveh območjih se je nezakonito izvajal lov v naravnem rezervatu, kjer lov ptic ni dovoljen.

Nezakonito streljanje na zavarovane vrste ptic smo zabeležili tudi na območjih, kjer je lov prepovedan (zabeleženih 6 primerov). Na območju Naravnega rezervata Iški morost smo zabeležili 3 primere, na območju Naravnega rezervata Ribniki Draga pri Igu 2 primera in na Naravnem spomeniku Ljubljanka 1 primer. Na naštetih območjih se je nezakonito izvajal lov v naravnem rezervatu oz. naravnem spomeniku, kjer lov ptic ni dovoljen.

Nezakonito streljanje na območjih, kjer je lov ptic omejen, smo zabeležili v 9-ih primerih, vse na zadrževalniku Medvedce: enkrat v septembru in petkrat v oktobru 2015 ter dvakrat v septembru 2016, ko so bile za prepovedan lov osebe tudi oglobljene.

Letna ocena nezakonitega lova ptic s strelnim orožjem v Sloveniji

Ocenjujemo, da je v Sloveniji letno nezakonito ubitih 6.000 – 30.000 osebkov ptic. Primere je izredno težko odkriti saj se dogajajo zelo razpršeno. Poleg tega ta dejanja med ljudmi pogosto niso dojeta kot prekršek, ki bi ga bilo potrebno prijaviti.

Slika 2: Primera rentgenske slike dveh ustreljenih zavarovanih vrst ptic. Na zgornji sliki je beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*), kjer je viden izstrelek šibre v nadlahtnici peruti, na spodnji pa krokar (*Corvus corax*) z izstrelkom zračne puške v glavi. (Foto: BZ)

Slika 3: Leta 2014 je bil na Naravnem spomeniku Ljubljana, kjer lov ptic ni dovoljen, nezakonito ubit sokol selec *Falco peregrinus*. (Foto: TM)

Slika 4: Žrtve nezakonitega lova s strelnim orožjem so bile pogosto ribojede vrste ptic - največkrat sive čaplje *Ardea cinerea* (Foto: anonimna prijava)

2.2 Zastrupljanje ptic

Definicija: Vključuje (i) namerno nastavljanje strupov z namenom ubijanja določenih vrst ptic, (ii) neciljno zastrupljanje, kadar je strup nastavljen drugim vrstam, npr. zverem, nenamerno zastrupljanje kot posledica (iii) sicer zakonite uporabe fitofarmaceutskih sredstev in rodenticidov in (iv) zaužitja strupov neustrezno odvrženih v okolje. Kratka oznaka: **zastrupljanje**.

Za obdobje 2000 - 2018 smo v bazi zabeležili 2 primera zastrupljanja ptic. Skupaj je od tega poginilo najmanj 172 osebkov ptic, ki so pripadale 3 vrstam.

Leta 2015 je prišlo do nezakonitega zastrupljanja zavarovanih ptic na območju Nature 2000 Črete pri Slovenski Bistrici, natančneje na njivah južno od Pragerskega v neposredni bližini zadrževalnika Medvedce. Zaradi zastrupljanja je poginilo 5 osebkov ptic vrste rjavi lunj *Circus aeruginosus* ter en osebek vrste krokar *Corvus corax*. Vse najdene mrtve ptice so se prehranjevale z bližnjim truplom lisice, saj so imele okrvavljene kljune. Glede na dejstvo, da so bila vsa trupla najdena le nekaj metrov od trupla lisice kaže na to, da je bila lisica zastrupljena z nekim močnim in hitro učinkovitim strupom. Gre torej za posredno zastrupljanje, kjer ujede verjetno niso bile ciljne vrste.

Drugi primer masovne zastrupitve ptic se je zgodil aprila 2018, ko je na območju Ptujkega jezera poginilo najmanj 167 osebkov vrste rečni galeb *Chroicocephalus ridibundus* in 5 osebkov ujed. Iz poročila UVHVVR glede ugotavljanja vzroka pogina rečnih galebov na območju Ptujkega jezera je razvidno, da je za pogin ptic bila usodna odpoved vitalnih organov, ki je bila posledica zaužitja toksičnih snovi (UVHVVR 2018). Pri kemijski analizi vzorcev (ki jih je bilo zelo malo) jeter, prebavil in želodčne vsebine ni bilo ugotovljenih snovi, ki so akutno toksične za ptice in bi lahko povzročile pogin ptic. Snov se je najverjetneje resorbirala preko črevesne sluznice, ki je bila tudi najbolj prizadeta (Končno mnenje NVI 2018). V dotičnem primeru zastrupitve galebov se je pokazal pomanjkljiv odziv pristojnih institucij saj so bili na terenu odvzeti premajhni vzorci in nato nepravilno skladiščeni, kar je povzročilo težave oz. nezmožnost opravljanja določenih analiz.

Letna ocena zastrupljanja ptic v Sloveniji

Ocenjujemo, da v Sloveniji letno zaradi zastrupljanja pogine 50 - 500 osebkov ptic. Zastrupljanja, kjer so ptice ciljna vrsta je verjetno malo. Do zastrupljanja verjetno prihaja predvsem zaradi malomarne, nestrokovne ali nezakonite uporabe strupov ali njihovega odlaganja.

Slika 5: Leta 2015 je bilo v bližini zadrževalnika Medvedce zastrupljenih pet rjavih lunjev, pri katerih je veterinarski pregled pokazal, da so bili zastrupljeni. (Foto: MG)

Slika 6: Aprila 2018 je na območju Ptujkega jezera prišlo do masovnega pogina rečnih galebov zaradi zaužitja toksične snovi. (Foto: MG)

2.3 Nezakonito lovljenje ptic

Definicija: V to kategorijo smo uvrstili vse oblike nezakonitega odvzemanja živih ptic iz narave zaradi (i) njihovega zadrževanja v ujetništvu, (ii) nezakonite prodaje ali (iii) ubijanja. Vključuje vse načine lova, razen lova s strelnim orožjem: s pastmi, mrežami, limanicami itd. Vključeno je tudi odvzemanje jajc in mladičev ter uničevanje aktivnih gnezd. Kratka oznaka: **lovljenje**.

Za obdobje 2000 - 2018 smo v bazi zabeležili 24 primerov nezakonitega lovljenja ptic. V teh primerih smo zabeležili 600 – 1.900 osebkov ptic nezakonito ubitih ali iz narave odvzetih, ki so pripadale 18 vrstam.

Zabeležili smo 11 primerov prodaje pasti, ki so namenjene nezakonitemu lovljenju ujed kot so kanja, skobec, krokar in kragulj *Accipiter gentilis*. Večina pasti je narejenih za lov na živo vabo, ki je navadno golob *Columbia spp.*. Lörger (2015) poroča, da največ ujed polovijo rejci in prodajalci golobov. Ocenjuje tudi, da je na leto prodanih najmanj 20 pasti.

Najpogostejše žrtve nezakonitega lovljenja ptic v Sloveniji so ptice pevke Passeriformes. Brochet in sod. (2016) ocenjujejo, da je v zahodni Sloveniji letno ulovljenih od 74 – 5.818 ptic pevk. Ptice so lovljene na različne načine, s pomočjo živih pasti, mrež, limanic ali drugih z zakonom prepovedanih načinov lova. Največ nezakonitega lovljenja ptic pevk, z namenom preprodaje, smo zabeležili v zahodnem delu Slovenije (7 primerov). Predvidevamo, da so sporna ravnanja spodbujena s strani italijanskega črnega trga in ukinitvijo mejnih kontrol na meji z Italijo decembra 2007.

Leta 2017 so nas občani obvestili o dveh različnih osebah, ki sta se v Obalno kraški regiji ponavljajoče ukvarjala z nezakonitim lovljenjem ptic pevk s pastmi in limanicami. Občani so navajali pogoste obiske vozil z italijanskimi registrskimi tablicami in sume na prodajo nezakonito ujetih ptic na italijanski trg.

Dva primera italijanskih državljanov iz leta 2012 in 2016, ki sta ptice pevke lovila v Sloveniji, kažeta na morebitno večjo prisotnost italijanskih krivolovcev, ki pri nas najdejo ustrezno okolje za lov ptic pevk. Leta 2016 so policisti v okolici vasi Robidišča prijeli italijanskega državljana, ki je v kletkah nezakonito zadrževal in s pastmi in mrežami nezakonito lovil ptice pevke. Italijanski državljan je v kletkah zadrževal 36 vrst zavarovanih ptic pevk. Leta 2012 so prav tako v zahodnem delu Slovenije, v občini Komen policisti prijeli italijanskega državljana, ki je v mrežo nezakonito lovil ptice pevke. V mreže je ujel 20 osebkov različnih vrst ptic.

V času sistematičnega beleženja podatkov smo zabeležili 5 primerov nezakonitega odstranjevanja lastovičjih gnezd. Mestne lastovke *Delichon urbicum* pogosto gnezdijo na zunanjih fasadah stavb. Lastniki stavb želijo odstraniti njihova gnezda, ker jih motijo sledi iztrebkov na fasadi. Iz do sedaj zbranih podatkov smo ugotovili, da je težava še posebno pereča v občini Kranj, kjer vsakoletno lokalno društvo nezakonito odstrani več deset gnezd v času njihove gnezditve. Leta 2010 smo na društvo dobili prijavo o masovni odstranitvi lastovičjih gnezd v občini Litija. V času gnezditve je bilo odstranjenih 151 gnezd, s tem pa posledično prizadetih 400 - 800 osebkov. Primer podobnih razsežnosti se je leta 2016 zgodil tudi v občini Šmarje pri Jelšah, kjer je bilo med prenovi fasade nezakonito odstranjenih 110 gnezd. Posledično je bilo zaradi tega prizadetih od 220 - 440 osebkov ptic, ki so bile ravno v času gnezditve. Sklepamo, da je v Sloveniji letno odstranjenih od 50 do 200 gnezd mestnih lastovk. Zelo veliko primerov ostane neodkritih.

Letna ocena nezakonitega lovljenja ptic v Sloveniji

Ocenjujemo, da je v Sloveniji zaradi nezakonitega lovljenja ptic letno ubitih ali iz narave odvzetih 2.500 – 16.000 osebkov ptic. Večina teh osebkov predstavlja lov ptic pevk, ki se dogaja predvsem v zahodnem delu države. Večji delež predstavljajo tudi nezakonita odstranjevanja gnezd mestnih lastovk, kjer so žrtve mladiči v gnezdih. V manjšem obsegu vendar glede na prizadete vrste precej problematičen je zaznan konflikt golobarjev z ujedami.

Slika 7: Krmilnica za ptic, ki je predelana v past za lovljenje ptic. (Foto: anonimna prijava)

Slika 8: V Sloveniji smo med letoma 2000 - 2018 zabeležili 11 primerov uporabe vzmetnih pasti z živo vabo za lov na ujede. (Foto: KB, PA in LE)

Slika 9: Leta 2016 je bilo v občini Šmarje pri Jelšah zaradi obnove fasade na stanovanjskem bloku uničenih 110 gnezd mestnih lastovk. (Foto: TZ)

2.4 Nezakoniti transport ptic preko Slovenije

Definicija: Vključuje nezakonit transport živih ali mrtvih ptic preko ozemlja Slovenije. Ptice so bile torej ulete oz. ubite v neki drugi državi in cilj transporta ni Slovenija. Kratka oznaka: **tranzit**.

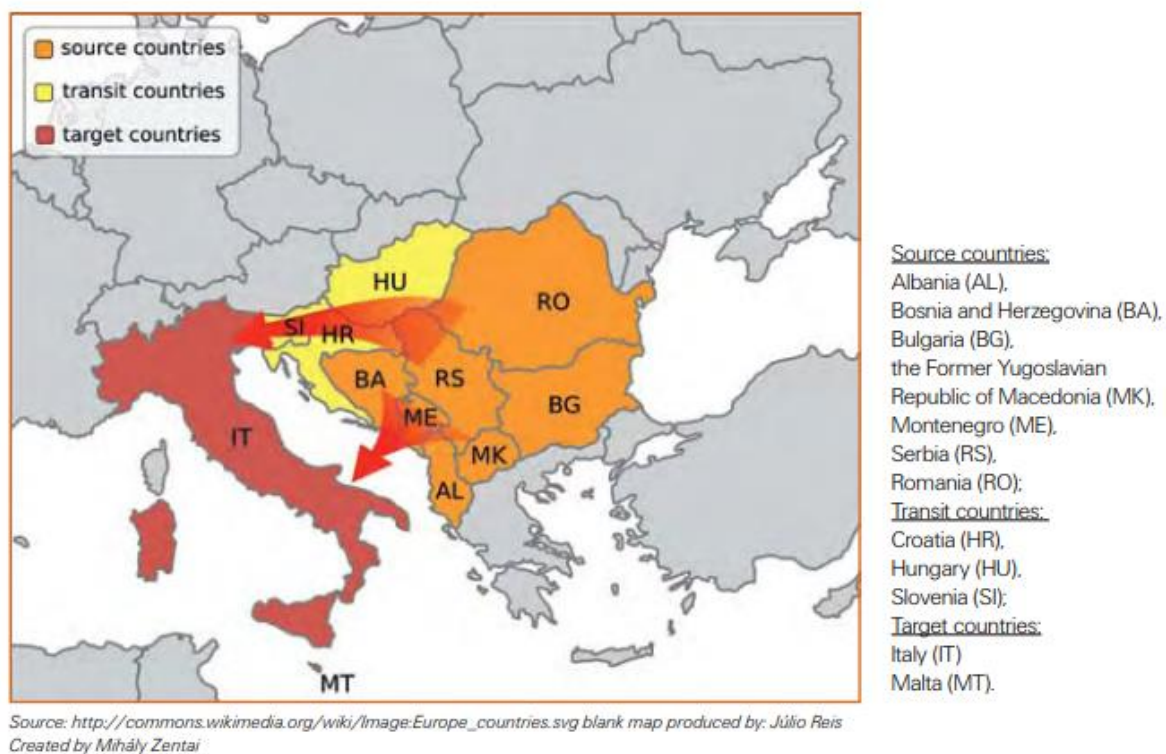
V obdobju 2000 - 2018 smo zabeležili 50 primerov nezakonitega transporta ptic preko državnih meja Republike Slovenije. Skupno je bilo v teh primerih prepeljanih 20.400 osebkov ptic, ki so pripadale 63 vrstam. Velika večina zaseženih ptic je pripadala vrstam, ki so zavarovane s Konvencijo o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija) in z zakonodajo Republike Slovenije s področja varstva prosto živečih živalskih vrst.

Primeri poskusov tihotapljenja osebkov zavarovanih vrst ptic v Republiko Slovenijo, ki so jih v obdobju od leta 2002 do 2006 odkrili slovenski carinski organi na mednarodnih mejnih prehodih z Republiko Hrvaško so bili predstavljeni v Poročilu o poskusih tihotapljenja prosto živečih ptic v Republiko Slovenijo 2002 – 2006 (Arih in sod. 2008). Avtorji izpostavijo, da so uslužbenci carine in policije bili vedno bolj pozornejši na klasične oblike kriminalitete (tihotapljenje orožja, ukradenih avtomobilov, droge, ...), medtem ko se je pozornost do tihotapljenja ogroženih živalskih in rastlinskih vrst povečala šele v zadnjih letih (Arih in sod. 2008). Gre za posel, ki do nedavnega ni predstavljal velikega tveganja. Z odkritjem večjega števila primerov tihotapljenja mrtvih ptic so se pristojne službe in organi pregona v Sloveniji prvič v praksi srečali s to problematiko (Arih in sod. 2008). Števila zabeleženih primerov tihotapljenja ptic od leta 2015 dalje ni več. Razlog za takšno stanje je, da slovensko-hrvaška meja od 1. julija 2013 ni več zunanja meja Evropske unije, in se posledično na njej carinski nadzor več ne izvaja (dopis Finančna uprava RS 2018).

V Sloveniji gre pri nezakonitem transportu zavarovanih vrst ptic za posameznike, ki ptice lovijo v tujini (države JV Evrope: Hrvaška, Srbija, Bosna in Hercegovina,...) in jih nato želijo nezakonito prepeljati v drugo državo, največkrat Italijo. Lovljenje ptic ni povezano s trofejnim lovom, pač pa so izlovljeni osebki namenjeni nadaljnji prodaji restavracijam. Slovenija je tako le tranzitna država za ptice ulovljene na območju balkanskih držav.

Letna ocena nezakonitega lovljenja ptic v Sloveniji

Glede na povprečno število ugotovljenih kršitev med leti 2002 in 2009 (Arih 2010), ko se je še upravljal carinski nadzor in oceno, da je bilo letno na mejah prestreženih le 1 - 5 % tihotapcev ptic, lahko sklepamo, da je bilo v obdobju 2002 - 2009 letno čez slovenske meje pretihotapljenih 38.000 – 189.000 osebkov ptic. Razsežnosti pojava v zadnjih letih ni znana vendar predvidevamo, da se ni bistveno zmanjšala.

Slika 10: Smeri tihotapljenja mrtvih prosto živečih ptic iz vzhodne in jugovzhodne Evrope v Evropsko Unijo. (Vir: Traffic, The illegal trade in wild birds for food)

Slika 11: Novembra 2013 so cariniki na mejnem prehodu Obrežje v tovornem vozilu odkrili 12 paketov, v katerih je bilo 7.784 osebkov zmrznjenih ptic. (Vir: objava Slovenske novice)

2.5 Nezakonito zadrževanje in trgovina s pticami

Definicija: Vključuje nezakonito zadrževanje ptic v ujetništvu in nezakonito trgovino z njimi. Sem smo šteli tudi nezakonite primere, ko se v Sloveniji ujete ptice izvozijo iz države ter primere, ko se ptice uvozijo v državo. Vključeni so živi in mrtvi osebki, njihovi preparati ali deli teles ter jajca. Kratka oznaka: **zadrževanje in trgovina.**

V obdobju 2000 - 2018 smo zabeležili 52 primerov nezakonitega zadrževanja in trgovine s pticami. Skupno je bilo v zabeleženih primerih v nezakonitem zadrževanju najmanj 53-57 osebkov ptic. V 11 primerih je šlo za nezakonito zadrževanje živih ptic v ujetništvu. V 3 primerih smo zabeležili nezakonito zadrževanje ptic pevk (kos *Turdus merula*, liščki, kalini *Pyrrhula pyrrhula*, itd.) v ujetništvu. Zabeležili smo 2 primera nezakonitega zadrževanja lesne sove *Strix aluco* v ujetništvu, 1 primer nezakonitega zadrževanja velike uharice v ujetništvu, 3 primere nezakonitega zadrževanja krokarjev v ujetništvu ter 1 primer nezakonitega zadrževanja kanje v ujetništvu. Zabeležili smo tudi 16 primerov nezakonite prodaje prepariranih zavarovanih vrst ptic. Nezakonito se je tako prodajalo 33 primerkov preparatov, ki so pripadali 20 vrstam ptic. Najpogostejši nezakonito prodajani so preparati kanje (6 primerov), divjega petelina *Tetrao urogallus* (5 primerov) in lesne sove (4 primeri).

Letna ocena nezakonitega zadrževanja in trgovine ptic v Sloveniji

Za kategorijo nezakonitega zadrževanja in trgovine ptic nismo podali letne ocene saj se večina primerov prekriva z ostalimi kategorijami nezakonitega ravnanja. Npr. če nekdo ulovi ptico in jo zadržuje v kletki je to že šteto pod nezakonito lovljenje ptic. Zato ločene ocene za to kategorijo nismo podali.

Slika 12: Na SV Slovenije smo odkrili primer nezakonitega zadrževanja lesne sove v ujetništvu. (Foto: anonimna prijava)

3. Viri

Ahčin, J. (2018). Dopis z dne 29.6.2018 Ilegalni transport ptic v Sloveniji. Finančna uprava Republike Slovenije.

Arih, A. (2010). Ob deseti obletnici konvencije Cites v Sloveniji. Agencija Republike Slovenije za okolje. Dostopno na spletu: http://www.arso.gov.si/narava/konvencija%20CITES/v%20Sloveniji/Ob%20deseti%20obletnici%20konvencije%20CITES%20v%20Sloveniji_ARSO_bilten.pdf

Arih, A., Bolješič, R., Mavri, U. (2008): Poročilo o poskusih tihotapljenja prosto živečih ptic v Republiki Slovenijo (2002 – 2006). Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana.

Brochet, A., Van Den Bossche, W., Jbour, S., Ndong'ang'a, P., Jones, V., Abdou, W., . . . Butchart, S. (2016). Preliminary assessment of the scope and scale of illegal killing and taking of birds in the Mediterranean. *Bird Conservation International*, 26(1), 1-28.

Denac, K., Mihelič, T., Božič, L., Kmecl, P., Jančar, T., Figelj, J. & Rubinič, B. (2011). Strokovni predlog za revizijo posebnih območij varstva (SPA) z uporabo najnovejših kriterijev za določitev mednarodno pomembnih območij za ptice (IBA). Končno poročilo (dopolnjena verzija). Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor. DOPPS – BirdLife, Ljubljana.

Lorger, E. 2015. Človek in ogrožanja sokola selca v Sloveniji. *Osvoboditev živali*, revija za prijatelje živali. Letnik 12, številka 30, december 2015. Dostopno na spletu: <http://www.osvoboditev-zivali.org/revije/revija30.pdf>

Nacionalni Veterinarski inštitut (NVI). 2018. Končno mnenje NVI. Dostopno na spletu: http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/Novice/Mnenje_NVI.pdf

Slovenske novice P.J. (2013). Prevažal je 350 kg zamrznjenih zavarovanih ptic. Dostopno na spletu: <https://www.slovenskenovice.si/crni-scenarij/doma/prevazal-je-350-kg-zamrznjenih-zavarovanih-ptic>

Stiles, D. & Esmond, M. (2008). The USA's Ivory Markets – How Much a Threat to Elephants? *Pachyderm*. 45.

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). 2018. Končno poročilo NVI vseh preiskav v zvezi z vzrokom pogina rečnih galebov na območju Ptujkega jezera. Dostopno na spletu: http://www.uvhvvr.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/6195/

Uradni list RS 2004. Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob. 2004. 101/04 z dne 9.9.2004. Vlada Republike Slovenije. Dostopno na spletu: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlurid=20044348>

Vrezec, A. (2016). Vzroki pogina pri prostoživečih pticah in njihova biologija: vidik muzejskih evidenc. Predkongresni dan XXIX. simpozija o aktualnih boleznih malih živali. Portorož, Slovenija.

Wellsmith, M. (2011). 'Wildlife Crime: The Problems of Enforcement', *European Journal on Criminal Policy and Research*. 17/2: 125-148